

Almárium - Horváth Lóczy Judit kiállítása a MANK Galériában

Almárium. Egy már-már elfeledett jelentésű szó. Talán rémlik iskolás olvasmányainkból, ahonnan krajcárokra, befőttekre, és kulccsal elzárt értékekre asszociálunk. Egykor a mindennapok részét képezte, ma pedig gondolatfoszlányokból igyekszünk feltárni valódi jelentőségét.

Az almáriumok olyan több százéves fiókos, polcos szekrények, melyben a magyar népi kultúrában hagyományosan a család identitása számára fontos dolgokat őrizték.

Ezek lehetnek ruhák - melyek a társadalmi kontextusban betöltött szerepekről tanúskodtak és olyan textíliákból készültek, melyeken sokat dolgoztak: lent termeltek, feldolgozták, szőtték, szabták, varrták, hímezték, díszítették őket - őrizték akár az idősebb generációk tudását és kezük nyomát.

Könyveket is őriztek bennük, melyek között elsősorban az imádságos könyveket értjük. Azoknak a szakrális szövegeknek az összefoglalását, melyek egységbe foglalták az év eseményeit, kiemelték az ünnepeket a hétköznapokból, és melyek segítségével a földi élet dolgos órái között az égi szféra, lelki megnyugvást és segítséget nyújtó, hittel és reménységgel teli dimenziója felé lehetett emelni a tekintetet.

Az almáriumokban tárolták továbbá azokat a gondosan elkészített egészséges ételeket is, melyek után az ínségesebb időkben is nyúlni lehetett, hogy jóízzel és örömmel töltsenek el. De sorolhatnánk még azokat a pénzeket, edényeket és más értékkel bíró tárgyakat, melyek őrzése és összegyűjtése fontos volt a családok számára.

A régmúlthoz fűződő, több százéves hagyományokat őrző fogalom az értékmentés kapcsán fejeződik ki Horváth Lóczy Judit strukturális rendbe foglalt geometrikus kompozícióban.

A művész legújabb műtárgysorozata tulajdonképpen az almáriumok gondolatiáságát ötvözte a kortárs művészettel, saját emblematikus képi világával. Műalkotásaihoz gyakran használ korábban kidobásra ítélt régi tárgyakat, melyeknek művészi munkája által új funkciót és jelentést ad mindamelllett, hogy élettartamukat is tovább növeli. Ezzel a gyakorlattal egyszerre végez érték mentést és értékalkotást.

“Gyerekkorom óta vonzódok az egyházi tárgyak esztétikájához, melyet most sokszor kidobásra ítélt profán tárgyak áttranszformálásával igyekszem megidézni. A kiállítás egy hangsúlyos részét olyan szakrálisnak tűnő tárgyak is alkotják, melyek alapját profán világunkban található egyszerű használati eszközök képezik. Az új sorozatom létrehozásával az volt a célom, hogy rávilágítsak arra a jelenségre, hogy a mai világunkban nem sok mindent tisztelünk már abból, ami a régebbi, a szakralitáshoz jobban kötődő korokban az alapvető értékrend részének számított. Sőt az elmúlt időszakban - és napjainkban is - megélt pánikhelyzetek, szorongások és az általános bizonytalanság érzete felerősítette a társadalmi és személyes felelősség és lelkiismeret figyelmen kívül hagyását. Ezért olyan kompozíciókat hoztam létre, melyek mementóként emlékeztetnek az alapvető értékekre, az egyszerű jó dolgokra, melyek kihatnak lelkiállapotunkra, életminőségünkre és társas kapcsolatainkra is.

A kiállításban így oltárt kap a tisztelet, az alázat, a hála, és hasonló érzések, melyeket gyakorolva boldogabbá válhatunk. Hiszen az oltár, vagy szakrális hatású tárgyegyüttes

amellett, hogy a fennköltség, és az isteni erő megidézésére hivatott, arra is sarkallja a nézőjét, hogy a látottakat a saját életében is megvalósítsa.”

Az almárium, mint bútortípus egyes változatainak formavilága asszociál a szárnyasoltárok felépítéséhez: a felső tagelem kinyitható ajtajai megidézik a hármasszert. Továbbá zárt állapotában az triptichonokhoz hasonlóan a hétköznapi rendet fejezi ki, de kitérve ünnepi, magasztos, és értékes tartalmakat fedezhetünk fel benne.

Az Almárium kiállítás műtárgy-együttesének minden egyes darabja egy-egy olyan alapvető emberi értéket jelenít meg, melyekre ma már gyakran fel kell hívni a figyelmet, magunkat is emlékeztetni kell rájuk. Ilyen többek között a hála, alázat, és a türelem, valamint az olyan alapvető minket körülvevő értékek, melyeket óvnunk és tisztelnünk kell - például a természet, az emberi kapcsolataink vagy a kézműves munka.

Az almáriumokban egykor tárolt tárgyakat szimbólumokként értelmezve az erények fogalmával kapcsolódnak össze. Az erények olyan jó készségek ugyanis, melyek az embert és a tetteit is jóvá teszik. Mert a jó cselekedetek tudatos döntések eredményei.

Bár az emberiség már Platón tanításai, azaz évezredek óta gondolkodik az erkölcsös élet mibenlétéről, de talán ma is érdemes végig gondolnunk, hogy mit is jelent számunkra a mindennapokban a bölcsesség, igazságosság, mértékletesség és a bátorság.

Egyáltalán léteznek-e? Az erények tükörként állhatnak előttünk, és nap mint nap felvetik számunkra a kérdést, hogy miként cselekedhetjük a jót. Az apró tettek és a figyelmesség jelentősen meghatározzák társas kapcsolatainkat, körülményeinket és világlátásunkat. Az erények gyakorlása és valós értékek szem előtt tartása fizikai, szellemi és lelki értelemben is hozzájárulnak az ember jóllétéhez (well-being). Horváth Lóczy Judit kompozícióiban szintén apró utalások és jelek irányítják gondolatainkat a szubjektív erényekre.

A régi tárgyakból álló hordozók jelképezik azokat a konvencionálisan jó, és erényes minőségeket, melyek időtálló módon nyújtanak igazodási pontokat a társadalomban. A rajtuk megjelenő kortárs vizuális jegyek pedig a művész által kihangsúlyozott értékeket jelenítik meg. Főként azokat a nem materialista értelemben vett kincseket, melyek számára kiemelten jelentősek, és érdemesek a megemlékezésre, az újra értelmezésre. Oltárt, azaz figyelmet és tiszteletet érdemelnek. Ennek megfelelően a család, a művészet, a sport, és a természet kapják a hangsúlyokat a kvázi-kegytárgy szerepet betöltő művekben.

A galéria terét kihasználva egy, a vizuális hatásokat is redukáló, elmélyülésre alkalmas műtárgycsoport is helyet kap. Továbbá interaktív installáció is segít közelebb kerülni a művek valóságához, melyen a képalkotás struktúra-alkotó tevékenységét ki is lehet próbálni.

A kiállítást végigjárva felvetődik a kérdés, hogy mi magunk mit tárolnánk saját almáriumunkban? Mik azok az erények, értékek, melyek kifejezik identitásunkat, világlátásunkat, meghatározó értékrendünket? Érdemes számot vetni, és elgondokolni jelentőségükön. Mert az erények, és értékek nem elavult fogalmak, nem lehetnek kivesző tényezők, hiszen az emberi mibenlét meghatározó fundamentumai. A kaotikus mindennapokban egyre drasztikusabban jelenlévő szorongás és félelem közepedte az egyéni almáriumokban őrzött értékek jelentik az igazi kapaszkodókat.

Horváth Lóczy Judit Almárium kiállítása egy olyan hely, ahová vissza lehet húzódní a külső zajok elől, ahol lehetőséget kapunk belső hangunk meghallásához. A bemutatott művek által pedig olyan igazodási pontokra találhatunk, melyek segítenek ráirányítani a figyelmünket azokra a dolgokra, melyekre valóban érdemes odafigyelni magunk, és a körülöttünk élők érdekében is.

Sipos Tünde